

פרי קודש הילולים

בס"ד | פרשת שופטים תשפ"ד | גליון מס' 128 | שנה ג'

דברי תורה עפ"י הספה"ק "קודש הילולים"

יש ללכת בדרך הממוצע

שופטים ושופטים תתן לה בכל שערך וגו' ושפטו את העם משפט צדק. לא תטה משפט (דברים טז, יח-יט).

מענייני עולם הזה בסיגופים ובפרישות מוחלטת. אלא יאכל וישן ויעשה את כל ענייני עולם הזה, וכונתו תהא רק לשם קיום הגוף ולבריאותו לעבודת ד'. ובזה אפשר לרמז, דאכן "שופטים ושופטים תתן לה", לשמור על כל שערי ופתחי הגוף, אך "ושפטו את העם משפט צדק - לא תטה משפט", היינו שלא יטה לצד זה ואף לא לצד זה, אלא ישמור פתחיו בדרך האמצע שהוא משפט צדק.

ודבר זה אפשר לראות וללמוד אצל הנמלה, שאינה דרה לא במדור העליון ולא במדור התחתון אלא באמצעי, וממנה ילמד האדם לעשות כן אף הוא בכל עניינו.

(ח"ב קפג, קפה)

איתא במדרש (דברים רבה ה, ב), "זהו שאמר הכתוב (משלי ו, ו), "לך אל נמלה עצל ראה דרכי וחכם" וגו', מה ראה שלמה ללמד לעצל מן הנמלה. רבנן אמרי, הנמלה הזו שלשה בתים יש לה, ואינה כונסת בעליון מפני הדלף, ולא בתחתון מפני הטינה, אלא באמצעי וכו'".

בשלי"ה הק' (פרי שופטים, תוכחת מוסר) כתב לרמז בפסוק "שופטים ושופטים תתן לה בכל שערך", כי אלו שערי הגוף, העיניים, האוזניים, הפה ושאר הפתחים, שיש לשים עליהם שופטים ושופטים לשומרם, עיי"ש.

והנה ידוע, כי הדרך הנכונה בכל דבר היא ללכת בדרך האמצע, לא לקצה האחד להימשך אחרי תאוות הגוף, ולא לקצה השני לפרוש לגמרי

אם נתן אדם צדקה ואין לו לתת עוד, עליו לפרש ולומר שכבר נתן מקודם כדי שלא יחשדוהו

ואמר אליהם שמע ישראל וגו' מי האיש אשר בנה בית חדש וגו' ומי האיש אשר נטע כרם וגו' ומי האיש אשר ארש אשה וגו' מי האיש הירא ורף הלבב וגו' (דברים כ, ג-ח).

והיצר הרע, לעבוד את ד' בגופו ובממונו, רק באופן זה תעמוד לו זכות מצוה זו להיושע.

ולכן בתחילה פתח הכהן ואמר, שמי שיש לו זכות קריאת שמע כדאי הוא להיושע. אך השופרים ממשיכים ומבארים להם, "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו", רמז לשלימות הגוף המכונה בית. "ומי האיש אשר נטע כרם", רמז לשלימות הממון שהאדם מרוויח משדות וכרמים. "ומי האיש אשר ארש אשה", רמז לשלימות הנשמה המכונה בשם אשה כידוע. והיינו שרק מי שיש בידו זכות קריאת שמע כדבעי, שלא אמרה מן השפה ולחוץ, עליו אמרו, "אפילו אין בכך זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם".

(ח"ב קפז)

פירש רש"י, "שמע ישראל, אפילו אין בכך זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם".

לכאורה קשה, כי אם די רק בזכות מצוות קריאת שמע כדי לזכות לישועה, למה ממשך הכהן ומחזיר מעורכי המלחמה את מי שבנה בית, נטע כרם, ארש אשה, והירא ורף הלבב, הרי מי הוא זה שאין לו זכות קריאת שמע.

ונראה לומר, דזכות קריאת שמע אינה על ידי הקריאה והאמירה בפה לבד, אלא כשנותן אל לבו את כל הנאמר בפרשיות קריאת שמע, ומקבל על עצמו עול מלכות שמים ועול מצוות, ולשעבד את לבבו, את היצר הטוב

דמיון האדם לעץ השדה

כי האדם עץ השדה (דברים כ, יט).

מעט מעט אל האמצעי השלם. כאשר המשילו אל העץ העקום, שאם ירצה לעשותו ישר לא יספיק שיגיע אותו תכף אל הישרות, כי מיד ישוב אל עקמימותו, אבל צריך לעקמו אל הצד ההפכי ואז מאליו יבוא להתיישר, עכ"ל.

ובזה מובן מה שנמשל האדם ל"עץ השדה", היינו המקל שבמשל הנ"ל.

(ח"ב קפג)

לבאר הדמיון לעץ השדה, אפשר לומר על פי משל שכתב בספר "בינה לעתים" (דרוש ח' ד"ה אמנם) וז"ל, "אמנם לימדנו הרב רמב"ם ז"ל ברביעי משמונה פרקיו (ענין בהל' דעות פ"א-ג), כי בנטות האדם אל תכונה אחת רעה, לא יוסר ממנה אם ילך מיד אל המיצוע שהיא המעלה השלימה. אבל צריך שילך אל הקצה האחר, אף על פי שהוא יוצא מגדר השלימות, ובזה ישוב

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ז'

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הלל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

עשיית פשרה אינה שייכת בעכו"ם

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך.

וצדקה, והלא כל מקום שיש משפט אין צדקה, וצדקה אין משפט. אלא איזהו משפט שיש בו צדקה, הו אומר זה ביצוע.

וכתב המהרש"א (ח"א שם), דהפשרה היא כמחילה, עכ"ל. והיינו שהתובע מוחל לחבירו מקצת תביעתו, וזו היא ה'צדקה'. וכיון שמצינו (שם נ.ו.), שהנכרים לאו בני מחילה נינהו, אם כן, לא שייכא לגביהו עשיית פשרה.

ומעתה זהו פירוש המדרש (דבר"ה, ג), 'שופטים ושוטרים תתן לך', 'זהו שאמר הכתוב (משלי כא, ג), 'עושה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח'. פירוש, דעיקר המשפט הוא הביצוע שנקרא 'צדקה'. ועל כן 'לך ולא לעכו"ם', כי אע"פ שגם הם נצטוו על הדין, אבל הפשרה אינה שייכת אצלם, כי לאו בני מחילה נינהו.

דרשו חז"ל (לקוט שמעוני ובתנחומא אות ה), 'תתן לך' ולא לעכו"ם. וצריך ביאור, הלא דינין נכללו בשבע מצוות שנצטוו בהן בני נח, וכשם שנצטוו ישראל להושיב בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר, כך נצטוו בני נח להושיב בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר (סנהדרין נ.ו.).

ונראה לתרץ עפ"י מה שמצינו עוד בגמרא (שם ה), רבי יהושע בן קרחה אומר, מצוה לבצוע [- לעשות פשרה בין בעלי הדינים, קודם שיזדקקו לדין], שנאמר (זכריה ח, טז) 'אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם'. והלא במקום שיש משפט אין שלום, ובמקום שיש שלום אין משפט. אלא איזהו משפט שיש בו שלום, הו אומר זה ביצוע. וכן בדרך הוא אומר (שמואל ב' ח, טו), 'יהי דוד עושה משפט

בכמה דינים נעשית הפשרה

סבירא לי' כמ"ד (שם ג), מדאורייתא חד נמי כשר, שנאמר 'בצדק תשפוט עמינתך'. ורק משום יושבי קרנות [שאין בקיאות בטיב דינין, ויזכה את החייב ויחייב את הזכאי; רש"י שם], תקנו שלושה דינים. אבל פשרה יכולים גם יושבי קרנות לעשות, וממילא גם יחיד יכול לעשות פשרה.

אבל לדעת רבן שמעון בן גמליאל (שם ה), דאמר, הפשרה בשנים, לשיטתו פירש רש"י (שם ו. ד"ה מיד תרי, ע"ש במהרש"א), דרך אם לא מקשינן פשרה לדין, אפשר לעשות פשרה גם ביחיד. ונראה לבאר, כי רשב"ג אומר במפורש שהדין הוא דוקא בשלושה. שהרי אמר, "הדין בשלושה ופשרה בשנים, ויפה כח פשרה מכל הדין" וכו' ע"ש. על כן, רק אם לא מקשינן פשרה לדין, אז ייתכן לומר שהפשרה ביחיד.

איתא בגמרא (סנהדרין ה:), אמר שמואל, שנים שדנו דיניהם דין, אלא שנקרא בית דין חצוף.

ונחלקו תנאים בכמה דינים נעשית הפשרה. וז"ל הגמרא (שם ו.), ביצוע בשלושה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, פשרה ביחיד. סברו לכולי עלמא מקשינן פשרה לדין, מאי לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר [- ר"מ] דין בשלושה, ומר סבר [- חכמים] דין בשנים. והיינו כשמואל דאמר, שנים שדנו דיניהם דין, אלא שנקרא בית דין חצוף, ושנים לא דוקא אלא אפילו יחיד (תוס' שם ה:).

ונראה לבאר דדוקא לשיטת שמואל, גם אם מקשינן פשרה לדין, אפשר לעשות פשרה ביחיד. כי גם לגבי דין סובר שמואל, שדיין יחיד דינו דין. כי

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"צ רבי אהרן גאנץ שליט"א אב"ד גרויסווארדיין מאנסי ולבנו הרב ישעי' הי"ו לרגל אירוסים הנכד-הבן החתן אליעזר ני"ו עב"ג הכלה תחי' בת הרה"צ דוד שלמה שטיין שליט"א

הרה"ח ברוך שטיינמץ הי"ו (ב"ר אריה ז"ל ותבלחט"א מרת ר. שטיינמץ תחי') לרגל אירוסים הנכד-הבן החתן חיים מאיר ני"ו עב"ג הכלה תחי' בת הרה"ח פינחס אלימלך פרייליך הי"ו

הרה"צ רבי אהרן גאנץ שליט"א אב"ד גרויסווארדיין מאנסי ולבנו הרב אליעזר הי"ו לרגל הולדת הנכד-הבן

יהי רצון שיזכו לרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

הרב חיים יהושע זאב אורן הי"ו

לרגל נישואי הבן החתן ברוך שמעון ני"ו

עב"ג הכלה תחי' בת הרה"ח יוסף ישראל שפיצר הי"ו

החתונה אי"ה ביום שלישי אור לח' אלול באולם 'היכל ברכה' רבי עקיבא 34 ביתר עילית

הרה"ח יצחק יוסף ביקסנשפער הי"ו

(בן הרה"ח ישראל מרדכי ז"ל ותבלחט"א מרת ע. ביקסנשפער תחי')

לרגל נישואי הנכדה-הבת הכלה תחי'

עב"ג החתן מיכאל פרייא ני"ו ב"ר משה אביגדור הי"ו

החתונה אי"ה ביום שני ו' אלול באולמי 'ארמונות חן' (ברקת) שלמה המלך 29 בני ברק

הרה"ח ברוך יעקב קרישבסקי ולבנו הרה"ח חיים יחזקאל הי"ו

לרגל נישואי הנין-הנכד

לעילוי נשמת

מרת מרים רחל ב"ר מאיר יהודה ברויער ע"ה

נלב"ע ה' אלול תשע"ג

רבי שלמה ב"ר יחיאל הירש זצ"ל

נלב"ע י' אלול תרפ"ט

מרת רחל ב"ר דב ישעיה גוורץ ע"ה

נלב"ע ט' אלול תשכ"ח

ת נ צ ב ה

נא להתפלל וללמוד לזכות

הרה"ח דוד צבי בן פרידא אסתר הי"ו

הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו

לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קודש הלילים בהקדמה)